

השכר והעונש הנאמרים בענין הנאה מתקרובת ע"ז וחובת ביעורה

הקדמה

מאחר שנתברר בבירור גמור שכל הפאות הנכריות שנעשים משער טבעי, הם אסורים בהנאה מדין תקרובת עבודה זרה ועי בקוני פאת קדמה, וכן עי הספר החשוב 'הישכם אוהבים את ה'" שפירש הכל כשמלה, ושמענו בשורה טובה שבהרבה מבתי ישראל אכן החלו לדקדק בדבר, וביעורו הרע מקרבם, וקדשו שם שמים בפרהסיא במצות ביעור עבודה זרה, ואשריהם ואשרי חלקם.

ובאנו בשורות אלו לחזק את ידם, וללקט מדברי חז"ל בגודל המצווה של איבוד תקרובת ע"ז, וחומרת איסור ההנאה ממנה, וכמו כן לעודד את אלו שעדיין מתמהמהים במעשה הביעור (על אף שכבר נהגים איסור הנאה בדבר) ולהראותם את גודל נחיצות הענין, ושהיו מצווה לא משהינן.

איסור הנאה מתקרובת ע"ז מן התורה

כתב הרמב"ם (פרק ז' מהלכות ע"ז הלכה ב'): "עבודה זרה ומשמשיה ותקרובת שלה וכל הנעשה בשבילה אסור בהנאה. שנאמר 'ולא תביא תועבה אל ביתך', וכל הנהנה באחד מכל אלו לוקה שתיים, אחת משום 'ולא תביא', ואחת משום 'ולא ידבק בידך מאומה מן החרם'" עכ"ל.

ובאמת כבר דבר זה מפורש במדרש רבה, שבהנאה מתקרובת עבודה זרה עוברים על שני איסורים הללו^א. הרי שהנאה מתקרובת עבודה זרה כרוך בשני איסורי דאורייתא^ב.

^א מפורש בשמות רבה (פרשת בא פרשה טז) בזה"ל: "לא זה בלבד אסור אלא כל דבר שהוא של עבודה זרה אסור להתרפאות בו, שאם יאמרו לו לאדם טול ממה שמקטירין לעבודה זרה או טול מן האשרה ועשה מהן קמיע והתרפא אל תטול, שכן כתיב (דברים יג) ולא ידבק בידך מאומה מן החרם זו עבודה זרה, ואומר (דברים ז) ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו" עכ"ל, הרי מה שמקטירין לע"ז עוברים בשני לאוים אלו, ומה שמקטירין לע"ז היו תקרובת עבודה זרה.

ובאמת יש להוכיח מעצם דברי חז"ל שעוברים בשני לאוים הללו בתקרובת ע"ז. על הלאו של יולא ידבק בידך מאומה מן החרם, מפורש בירושלמי ועי פרק ה' הל' יב, מובא גם בתוס' ובחסם עב. ד"ה אלא, ובריש שילה ג, ז שהטעם שאמרו במשנה שיש נסך ועורות לבובין אסורין בכל שהוא, הוא משום: "יש נסך וע"ז ועורות לבובין על שם יולא ידבק בידך מאומה מן החרם", והכוונה שימאומה" מבואר אפילו כל שהוא וכיצא בו מפורש במשנה שבת ז. שמאומה משמע כל שהוא, אבל שם מירי במשמשי, ואילו כאן מפורש גם בתקרובת. וידוע שעורות לבובין ויש נסך אינם אלא דוגמאות של תקרובת ע"ז, והרי מפורש שתקרובת ע"ז נכלל בפסוק זה של יולא ידבק בידך מאומה מן החרם. ועל יולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו, הנה מוהיית חרם כמוהו למדו חז"ל (קדושין תת) "כל שאתה מהיית הימנה הרי הוא כמוהו", כלומר שעבודה זרה תופסת את דמיו. וגם שביעית דרשו שם מדכתיב ויוקרא בה ים "ויובל היא קודש תהיה לכם, מה קודש תופס את דמיו, אף שביעית תופסת דמיה". ובהמשך איתא ששביעית וע"ז היו שני כתובים הבאין כאחד עייש, והיינו שיש מקור מהכלל של שני כתובים הבאין כאחד ששאר איסורי תורה אינם תופסים את דמיהם, ורק בעבודה זרה

ויש חיוב מדאורייתא לבער ולאבד תקרובת עבודה זרה.¹

הברכה על המצוה

כתב המהרש"א (חידושי אגדות ברכות נ"ג) שמברכין על איבוד עבודה זרה בארץ ישראל, כמו שמברכין על כל המצוות, "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו לעקור עבודה זרה מארצנו". ודברי המהרש"א מובאים בתוס' רעק"א על משניות וברכות ט, א, והגהות רעק"א על שו"ע ואורח סי' רכ"ד, וכן בכף החיים שם וסי' נ"ו. וכן נהג מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א בשנת תשס"ד כששרף פאה של ספק תקרובת עבודה זרה, מרן שליט"א בירך כניל בלי שם ומלכות.

חומר איסור עבודה זרה

המצוה החמורה ביותר מכל מצוות האמורות בתורה הינו איסור עבודה זרה. חז"ל אמרו בכמה מקומות (גדרים כ"ה, קידושין מ, שבעות כ"ט, חולין ה, ספרי במדבר טו כ"ב):

ושביעית בלבד תוספים את דמיהם. ואף על פי כן, בע"ז (ס"ב) מפורש הגמרא שהסיבה שהעושה שכר בין נסך שכרו אסור משום "... הואיל ותופס את דמיו כעבודה זרה" ע"כ. הרי שגם אין נסך תופס את דמיו ואי אפשר לומר שהוא רק מדרבנן. דאם כן למה הגמי' מקשה על זה מעלה ושביעית, הא אינו אלא תקנה, ע"ש דר"ק. ועל כרחך שגם אין נסך ותקרובת ע"ז נכללים בפסוק של "ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו".

ואף שלדעת הרמב"ן השגת להדין לית קדו, וכן בפירושו לשמות לד ט"ו תקרובת ע"ז נלמד מהפסוק ושמות לד ט"ו: "פן תכרת ברית ליושב הארץ וזנו אחרי אלהיהם וזכו לאלהיהם וקרא לך ואכלת מזבחתי", וכתב הרמב"ן (שם) "ואני אומר על דעת רבותינו שזו אזהרה באוכל תקרובת ע"ז, שהם אמרו שאסור הוא מן התורה" עכ"ל, ומשמע לכאורה שתקרובת ע"ז לא נאסר אלא מהפסוק הזה. מכל מקום בפירושו לדברים י"ג כ"ג כתב הרמב"ן: "הזהירי עוד ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו לאסור בהנאה כל עניני ע"ז, היא ומשמיה **תקרובת שלה** והנוי"ך עכ"ל. הרי שהרמב"ן כן הכניס את תקרובת עבודה זרה ל"לא תביא תועבה": וצריך לומר על אף שאין עיקר האיסור של תקרובת נלמד מהפסוק הזה, ולכן הנהגה מתקרובת ע"ז אינו לוקה משום "לא ידבק" ולא תביא תועבה", מכל מקום תקרובת ע"ז נכלל בגדר חפצה של תועבה, ונכלל בכל הדינים הללו, ולכן תופס את דמיו, ודו"ק היטב, ובוה נמצא שגם לדעת הרמב"ן אסור להכניס תקרובת ע"ז לתוך הבית משום איסור לא תביא, כיון שגם להרמב"ן תקרובת נכלל בפסוק הזה. וע"ע בכל זה בספר דינא דחיי (לבעל כנסת הגדולה, ל"ת מה), והארכנו בכל זה במקום אחר.

² ועי' בקונטרס פאת קדמה (עמ' ט') כמה וכמה הוכחות שתקרובת ע"ז אסור מדאורייתא לכל הדעות.

³ זה פשוט שתקרובת ע"ז חייב ביעור, חדא משום שנאמר בו (יבמות ק"ג) הכלל "כתותי מיכתת שיעורא" שכל ענינו הוא שדבר שחייב ביעור נחשב שאין לה שיעור כאילו נתבער דמי, ועי' תוס' סוטה (כ"ה: ד"ה לאו) שלמדו שהוא סוג של כל העומד לשרוף כשרוף דמי, רק שהוא לכו"ע. וכן מפורש ברש"י (ע"ז סד. ד"ה מצוה) הרמב"ן (ע"ז ס"ג). הרשב"א (יבמות ק"ג) שיש דין איבוד בתקרובת. וכן דעת הרמב"ם, וזה לשונו (הל' ע"ז פ"ח ה"ז): "כיצד מאבד עבודה זרה ושאר דברים האסורים בגללה כגון משמשה **תקרובת שלה** שוחק וזורה לרות או שורף ומטיל לים המלח" עכ"ל, ומפורש שיש דין איבוד גם בתקרובת.

וכן יש ללמוד מדברי הרמב"ם במורה הנבוכים (ח"ג לו) שיש מצוות איבוד בתקרובת ע"ז, וזה לשונו: "לזאת היא הסבה בעצמה באסור הנאת צפוי נעבד **תקרובת עבודה זרה** וכליה... ומפני זה עשתה התורה חזוקים להסיר הדעת ההוא... והזהיר להשמר לקחת דבר ממנה ולהינות בה... יאבד הדבר ההוא כל הממון ההוא ויכלהו, והוא אמרו ולא תביא תועבה אל ביתך וגו'" עכ"ל, ומבואר שיש דין איבוד בתקרובת. ואמנם בפ"ז ה"א כתב הרמב"ם "מצוות עשה היא לאבד עבודת כוכבים ומשמשה וכל הנעשה בשבילה שנאמר יאבד תאבדון את כל המקומות" ע"כ, והשמיט תקרובת וצ"ע קצת, מכל מקום ילמוד סתום מן המפורש, ובוודאי יש דין איבוד על תקרובת כמו שמפורש ברמב"ם בפרק ח' כניל.

"תניא: חמורה עבודה זרה, שכל הכופר בה כאילו מודה בתורה כולה."

היינו שמי שכופר בעבודה זרה נחשב כאילו מודה בכל התורה.

כמו כן מצינו גם להיפוך שכל מי שעובד ע"ז נחשב כאילו עבר על כל התורה.

כדאיתא במסכת הוריות (ח.):

"וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה, איזו היא מצוה שהיא שקולה ככל המצות? הוי אומר: זו עבודה זרה" עב"ל.

נמצא שמי שעובד ע"ז נחשב כאילו לא עשה שום מצווה בחייו.

וכמו כן למדו דבר זה ממקום אחר:

כתיב (שמות כג, יג): **וּבְכֹל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲזַכֵּיר לָא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמָע עַל-פִּיךָ:**

ופירוש רש"י שם: **"דבר אחר ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו, ללמדך ששקולה עבודה זרה כנגד כל המצות כולן, והנהרה בה כשומר את כולן" עב"ל.**

וכן הרחיב הרמב"ם בחומר האיסור (הל' ע"ז ב, ד), וזה לשונו:

"מצות עבודה זרה כנגד המצות כולן היא, שנאמר: "וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות" וגו' ומפי השמועה למדו שבעבודה זרה הכתוב מדבר, הא למדת שכל המודה בעבודה זרה כופר בכל התורה כולה ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם שנאמר: "מן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם", וכל הכופר בעבודת כוכבים מודה בכל התורה כולה ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, והוא עיקר כל המצות כולן".

מצינו גם חומר בע"ז יותר משאר המצוות, כמו לענין אם אחד רק חושב שהוא יעבוד ע"ז, הקב"ה מענש אותו על המחשבה בלבד, כדאיתא בקידושין (מ.):

"מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, שנאמר: און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה'... ואלא הא דכתיב: למען תפוש את [בית] ישראל בלבם! אמר רב אחא בר יעקב: ההוא בעבודת זרה הוא דכתיב, דאמר מר: חמורה עבודת זרה, שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה." עב"ל.

⁷. ונראה שיש ב' דרשות שונות. יש הדרשה מילוא תעשו את כל מצות האלה" שממנו נלמד שמי שעובד ע"ז נחשב שביטל כל המצוות, ויש מה שכתוב כאן מהנהרה מע"ז כאילו שומר כל המצוות. וזה שני חלקי הדרשה "הכופר בה כאילו מודה בכל התורה כולה" נלמד מכאן שכתוב שאי עשיית ע"ז הוי כשמירת כל המצוות. והדרשה שהעובד ע"ז נחשב שעבר על כל התורה נלמד מהפסוק שמבואר ששייך לומר "ולא תעשו את כל מצוות האלה" על מי שעובד ע"ז, ודריק.

וכתב הרמב"ם (מורה הנבוכים ג, לז) לברר טעם כל האיסורים (כישוף, גילוח, כלאים, ועולה כו') שטעם האיסור הוא משום שמץ בע"ז: "שמע דברי, אחרי שכוונת התורה כולה וקטבה אשר עליו תסוב הוא הסרת ע"ז ומחות זכרה... וכוונת התורה כולה הפך האמונה ההיא כמו שהתבאר מכל דברי התורה, לזאת היא הסבה בעצמה באסור הנאת צפוי נעבד ותקרובת עבודה זרה וכליה" עכ"ל".

ועוד כתב במורה נבוכים וא, לו, והובא דבריו ברמב"ן עה"ת שמות כ, ג: "דע שאתה כשתסתכל בכל התורה ובכל ספרי הנביאים, לא תמצא לשון חרון אף, ולא לשון כעס, ולא לשון קנאה, אלא בע"ז לבד, ולא תמצא שיקרא אויב ה', או צר, או שונא, אלא עובד ע"ז לבד" עכ"ל.

האם חומרה זו היא דווקא בעובד ע"ז, או גם באבזיריה.

עד כאן ביררנו קצת מחומרת עובד ע"ז. ויש לברר אם חומרה זו נאמרה גם על שאר סעיפי ע"ז שאינם עבודה לע"ז ממש. כלומר האם איסור הנאה מתקרובת עבודה זרה גם נכלל בחומרה זו.

ויש להביא כמה ראיות שגם סעיפי איסור עבודה זרה נכללים באותו החומר:

א. רש"י (הובא למעלה) שכתב ששקולה ע"ז כנגד כל המצוות, למד כן מהפסוק של "ושם אלהים אחרים לא תזכירו, לא ישמע על פיך" ואיסור המוזכר כאן אינו איסור עבודת ע"ז, אלא הוא האיסור להזכיר את שם הע"ז גם שלא בדרך עבודה, כגון האומר "שמור לי בצד ע"ז פלונית". וכן בלאו דלא ישמע על פיך, הוא האיסור לגרום לגוי להזכיר את שם הע"ז שלו. והרי איסורים אלו אינם עבודת ע"ז ממש, ואף על פי כן כתב רש"י שהם שקולים כנגד כל המצוות, ופשוט שהוא הדין שאר האיסורים הקשורים לעבודה זרה.

ב. בפרשת נביא שקר כתוב (דברים יג, ב-ו):

"כי יקום בקרבך נביא או זולם זולם ונתן אליך אות או מופת: וְכִּי הָאֵת וְהַמוֹפֵת אֲשֶׁר הִפִּיר אֵלֶיךָ לֵאמֹר נִלְכְּהָ אֲנֹחִי אֱלֹהִים אֲנֹחִים אֲשֶׁר לֹא יִדְעֵתֶם וְיַעֲבֹדְתֶם: לֹא תִשְׁמַע אֶל הַדְּבָרִי הַנְּבִיא הַהוּא אוּ אֶל זֹלֶם הַזֹּלֶם הַהוּא כִּי מִנְסֵה ה' אֱלֹקֵיכֶם אֶתְכֶם

⁷ וזה לשון הרמב"ם במ"ג במלואו: "ואמנם אסור ההנאה בעבודה זרה מבוואר מאד, שפעמים יקחה לשובר אותה וישאירה ותהיה לו למוקש, אפילו אם שברה ויצקה או מכרה לעכו"ם נאסרה דמיה בהנאה, וסבתו כי הרבה פעמים יחשוב ההמון הענינים המקריים סבות עצמיות, כמו שנמצא רוב בני אדם אומרים שאחר ששכן פלוני בזה הבית או קנה זאת הבהמה או זה הכלי העשיר והוסיף ממונו וכי היו מבורכים לו, וכן היה אפשר שיקרה לאיש אחד שתצליח סחורתו וירבה ממונו מן הדמים ההם ויחשבהו לסבה, ושברכת דמי הצורה ההיא הנמכרת גרמה לו זה ויאמין בה, מה שכוונת התורה כולה הפך האמונה ההיא כמו שהתבאר מכל דברי התורה, לזאת היא הסבה בעצמה באסור הנאת צפוי נעבד ותקרובת עבודה זרה וכליה, מפני שנגצל מן המחשבה ההיא, כי היתה אמונתם בהם בזמנים ההם גדולה מאד עד שהיו חושבים שיחיו וימיתו ושכל טוב ורע מאתם רוצה לומר הכוכבים, ומפני זה עשתה התורה חזוקים להסיר הדעת ההוא, בברית, ועדים, ושבעות חמורות, ובאלות הנזכרות, והזהיר להשמר לקחת דבר ממנה וליהנות בה, והודיענו השם יתעלה שאם יתערב מדמיה שום דבר עם ממונו אדם, יאבד הדבר ההוא כל הממונו ההוא ויכלהו, והוא אמרו ולא תביא תועבה אל ביתך וגו', כל שכן שאין להאמין שיש בה ברכה. וכשתענין בכל המצות שבאו בעבודה זרה אחת אחת תמצא סבתם מבווארת, והוא להסיר הדעות הרעות ולהתרחק מהם עד הקצה האחרון, וממה שנתעורר עליו הוא שנותני הדעות השקריות שאין עקר להם ולא הועיל בהם".

לְדַעַת הַיְשֻׁכִּים אֲהַבִּים אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: אֲזוּרִי ה' אֱלֹהֵיכֶם תֵּלְכוּ וְאֶתוֹ תִּירְאוּ וְאֶת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ וּבְכָל הַתְּשׁוּבָה וְאֶתוֹ תִּעֲבְדוּ וְבוֹ תִּדְבְּקוּן: וְהִנְבִּיא הֵהוּא אוֹ זִוְלָם הַזֹּזְלוֹם הֵהוּא יוֹמֵת כִּי דִבֶּר סָרָה עַל ה' אֱלֹהֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַפֶּדֶךְ מִבֵּית עֲבָדִים לְהַדְרִיזוֹךְ בֵּין הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּךְ ה' אֱלֹהֵיךָ לְלַכֵּת בָּהּ וּבַעֲרַת הָרָע מִקֶּרְבְּךָ:"

וגמ' בסנהדרין (צ). ישנה מחלוקת בהבנת כל פרשה זו, האם כל הפרשה שייכת גם בנביא שבא לעקור אחת משאר המצוות, או שמא כל הפרשה נאמרה דווקא באיסורי ע"ז בלבד. לרב חסדא כל הפרשה מיידי דווקא באיסורי עבודה זרה, והקשה עליו רב המנונא: "ללכת - זו מצות עשה, בה - זו מצות לא תעשה. ואי סלקא דעתך בעבודה זרה, עשה בעבודה זרה היכי משכחת לה?" כלומר רב המנונא מקשה שמבואר מהפסוקים שדין נביא המדיח גם נאמר על מי שבא לבטל מצוות עשה בלבד, ואם נאמר שכל הפרשה נאמרה רק באיסורי עבודה זרה, איך ייתכן שהנביא בא לעקור מצוות עשה בלבד, הא כל איסורי עבודה זרה אינם אלא מצוות לא תעשה?

ותירצה הגמרא: "תרגמה רב חסדא: ונתצתם", כלומר שמצינו איסור עשה שנאמר באיסורי עבודה זרה, ולכן אפשר להעמיד גם באופן שהנביא בא לבטל מצוות עשה זו שהיא שייכת לעבודה זרה. ומצוה זו הוא מה שכתוב בתורה (דברים פרק ע"ג): "וְנִתְצַתְתֶּם אֶת-מִזְבְּוֹתֵיכֶם וְשִׁפְרַתְּם אֶת-מִצְבְּוֹתֵיכֶם וְאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וְאִבְרַתְּם אֶת-שִׁמְם בֵּין-הַמָּקוֹם הַהוּא."

היוצא מזה: לפי רב חסדא, כל פרשת נביא שקר נאמרה גם על מי שבא לבטל מצוות איבוד וביעור עבודה זרה. ולכן אם בא אחד ונותן אות או מופת, ואומר שמכאן והלאה אסור לאבד ולשבר מצבות ע"ז, עליו נאמרה כל הפרשה הזו, כלומר, שמי שאומר לאחרים שלא לבער מצבות ע"ז, עליו האריכה התורה בדברים חמורים אלו: לא תשימע אל דברי הנביא ההוא או אל זולכם הזולכם ההוא כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת הישכם אהבים את ה' אלקיכם בְּכָל לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וגו' והנביא ההוא או זולכם הזולכם ההוא יומת כי דבר סרה על ה' אלקיכם המוציא אתכם מארץ מצרים והפדך מבית עבדים להדריזוך מן הדרך אשר צווך ה' אלקיך ללכת בה ובערת הרע מקרבך.

ג. ידועים דברי הגמרא (סנהדרין ע"ד): "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן היוצדק, נימנו וגמרו בעלית בית נתזה בלוד: כל עבירות שבתורה אם אומרין לאדם עבור ואל תהרג - יעבור ואל יהרג, חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים" ובהמשך הגמרא שם, הגמרא מסבירה מנא לן שגי עבירות הללו הם יהרג ואל יעבור. ולענין עבודה זרה, הגמ' לומדת מהפסוק "ואהבת את

1. ולצרינו שמענו על הרבה מקרים שהיו כאלו שהתנגדו בכל כוחם למעמד קידוש ה' של שריפת תקרובת ע"ז בטענות משונות ביותר. וכמו שביררנו זהו עון חמור מאוד כנ"ל.

ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, ופי רש"י שם: "ואהבת את ה'. שמשמע שלא תמרינו בעבודה זרה" עכ"ל.

ועי' בחידושי הר"ן שם "לפי שאלו העבירות הם חמורות מכולן אמרו חכמים יהרג ואל יעבור. עבודה זרה טעמו מבואר שלא יכפור בהקב"ה" עכ"ל. וכעין זה כתב החזו"א ובגליון לחידושי הגרי"ה הלוי יסודי התורה ה. א., שיסוד הדין של יהרג ואל יעבור הוא משום שהפגם של העבירה חמור יותר מאיבוד הנפש. ולכן בגלל זה חייבים למסור את הנפש ולא לעבור על איסור עבודה זרה.

והנה בשו"ע (ו"ד סי' קנ"ז סעי' א') איתא: "כל העבירות שבתורה חוץ מעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים, אם אומרים לו לאדם שיעבור עליהם או יהרג, אם הוא בצנעה יעבור ואל יהרג... ובעבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים אפילו בצנעה ושלא בשעת הגזרה, ואפילו אין הגוי מכוין אלא להנאתו, יהרג ואל יעבור. הגה... וכל איסור עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים אף על פי שאין בו מיתה, רק לאו בעלמא, צריך ליהרג ולא לעבור" עכ"ל. (ועי' בבאור הגרי"א שם אות י, ועי' סי' קנה ב, ובגרי"א שם).

נמצא שפסק הרמ"א, שכל לאוין של ע"ז, כולל הלאו של "לא ידבק בידך" וכמבואר מעצי אשירה, וכמו שכתב בבאור הגרי"א שם, הוא יהרג ואל יעבור. ואם כן, נמצא שהסיבה שעבירות אלו הם יהרג ואל יעבור הוא משום שהם חמורות משאר העבירות, וחומר זה אינו דווקא בע"ז, אלא נאמר גם בלאוין של ע"ז. ולכן ציווי התורה "ואהבת את ה' אלוהיך" מחייב שלא תמרינו בע"ז, והיינו שחייבים למסור נפשינו בכדי שלא לעבור על איסור תקרובת עבודה זרה מטעם מצוות אהבת ה'.

ד. וכן מצינו מפורש בדברי רבותינו ז"ל, שהחומר של שאר איסורי ע"ז, נחשב כע"ז עצמה, כדלהלן:

בשרית מן השמים (סימן כח) על נידון שהוא מחלוקת הפוסקים בענין הקפת הראש (שהוא מאיסורים שקשורים לע"ז, כמו שכתב המב"ם פ"א מהל' ע"ז) כתב בזה הלשון: "**וכל המיקל בכל חשש עבודה זרה מקילין לו ימיו, וכל המחמיר מאריכין לו ימיו ושנותיו**" עכ"ל.

ה. וכן כתב האור החיים הקדוש, שהנמנה מלאבד ע"ז נחשב כאילו עובד עבודה זרה ממש, וזה ל'שנו (ושמות כג, כד):

"והג' להיות שרצה לצוות על הריסתם ושברונם לזה קדם לומר לא תשתחוה וגו' לומר שאם לא הרס ולא שיבר הנה הוא כעובד עבודה זרה כי ה' תופס על המחשבה בעבודה זרה וצריכין היכר לשלילת מחשבת עבודה זרה מלבם, ואין היכר אלא בשבר מצבותיהם, ואם לא יעשו כן הרי הם **כעובדי עבודה זרה** וזה לך האות, ולזה הוצרך לומר לא תשתחוה ולא תעבדם וגו' כי הרס לומר

1. ועי' בקונטרס בחצר הלוי (לנכד מן בעל השבט הלוי וזקיקל, עמי קפ"ח, וז"ל "ומחזי' והגר"ש הלוי ואונר זצ"ל) אמר לי שהראו לו בימים אלו בספר שרית מן השמים (סי' כח) שכתב להחמיר במה שיש בו חשש ע"ז וכו' ומאד נהנה שובה לכוון לדבריו בהוראתו" עכ"ל.

שבהעדר הרס הנה הוא עובר על לא תעבדם. ותמצא שהקפיד ה' על ישראל שלא עשו כן בכניסתם לארץ" עב"ל.

היוצא מכל זה, שהחומר הגדול שיש לאיסור ע"ז, נאמר לא רק על עבודת ע"ז עצמה, אלא גם נאמר על שאר איסורים הקשורים, כגון אם לא מבערים עבודה זרה ומצבותיה, וכל שכן שזה נאמר גם על הנאה מתקרובת ע"ז.

הברכות למאבד עבודה זרה

במצוות איבוד ע"ז מצינו שיש פסוקים מפורשים בתורה על הברכות שהקב"ה בכבודו ובעצמו מבטיח. והיינו "בני" "חיי" ו"מוזני".

כתוב בתורה (שמות כג, כג-כו): **כִּי יֵלֶךְ מִלְאָכֶי לְפָנֶיךָ וְהִבִּיאֶךָ אֶל הָאֲמֹרִי וְהִזְחִיתִי וְהִפְרֹזִי וְהִכְנַעֲנִי הַזֹּחֲזִי וְהַיְבֹסִי וְהַכּוֹדְתִי: לֹא תִשְׁתַּוְוֶה לְאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם וְלֹא תַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיהֶם כִּי דָרְסוּ הָאָרֶץ וְשִׁפְרוּ הַשָּׂדֶה מִלְּבַתֵּיהֶם: וְעַבְדִתֶם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וַיִּבְרַךְ אֶת לְוַזְמַךְ וְאֶת מִימֶיךָ וְהִסְרִיתִי מִזִּזְלָהּ מִקִּרְבְּךָ: לֹא תִהְיֶה מִשְׁפָּלָה וְעִקְרָה בְּאַרְצֶךָ אֶת מִסְפַּר יְמֶיךָ אֲמַלֵּא:**

- פשוטו של מקרא מבואר שאם נשבר ונאבד את העבודה זרה ומצבותיה, נזכה לברכת השי"ת:
- א. ברכה בלחם ובמים - "מוזני".
  - ב. לא יהיו עקרות - "בני".
  - ג. והקב"ה יסיר ממנו כל מחלה.
  - ד. ונזכה לאריכות ימים - "חיי".

ואלו פסוקים מפורשים שהקב"ה בעצמו מבטיח כן!! וזה הרבה הרבה יותר חזק מכל מיני סגולות מכל מיני מקורות שהציבור מודקדים עליהם, ולפעמים אף מוציאים סכום גדול לעשותם.

וכן פירשו המפרשים שם, כדלהלן:

דברי רבינו האור החיים הקדוש שם:

"ועבדתם את ה'... נמשך עם מה שלמעלה כי כשישבר כח העבודה זרה ויהרוס מבצריה בזה עובד את ה' וישפיע לו טובה ויברך לחמו. ואומרו ואת מימך פירוש להיות שמהמים יולד הכחישות ותולדות החולאים וליחות הרעות לזה הבטיח שיברך מימי שיצמחו צמח האדם בתכלית הבריאות כידוע למשכילים בהבחנת המימות כי אחרי מים חיים ישוטט האדם לשכון שם והבטחה גדולה הבטיח הבורא ברוך הוא בזה, ולזה סמך לברכת המים ולא תהיה משכלה וגו', וצא ולמד מה שדרשו ז"ל (ברכות נ"ט ב) במי פרת:

והסירותי וגו'. **רשם ה' הבחנת הברכה בשלשה דברים, הא' שיהיה האדם בריא להתעדן בטוב ה'. והוא אומרו והסירותי וגו' שזולת זה כל אוכל תתעב נפשם, ב' ירבה לו בנים, והוא אומרו לא**

תהיה משכלה וגו', ג' שישלים ימיו אורך ימים ושנות חיים, והוא אומרו את מספר ימיו וגו'. גם בזה הראה ה' הפלגת הברכה כי זולת ג' דברים אלו אין היכר לברכה. שאם היו האוכלים מועטים ומשוללי הבריאות ושנים מועטות כל שהוא שיתן ה' יספיק לספוק צרכם ונמצא בירך לחמו ומימיו ואין בהבטחה זו דבר גדול אלא באמצעות ג' דברים אלו." עכ"ל.

דברי רבינו הרמב"ן שם:

"ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך וגו' - כוונת הכתוב הזה בעבור שרוב עובדי ע"ז יכירו וידעו כי השם הנכבד הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים, ואין כונתם בע"ז, רק יחשבו כי בעבודות ההם תהיה להם הצלחה". כגון שיעבדו השמש בעבור שמצאו לו ממשלת בתבואות, והירח במעיינות ובכל התהומות, וכן כיוצא בהם בכל צבא השמים. וכ"ש שיחשבו כי תהיה להם תוספת טובה בעבודת המלאכים, בעבור שהם מכבדים משרתי האל הגדול. ועל כן יאמר הכתוב הזה כי בעבודת הקדוש ברוך הוא בלבד תהיה להם ההצלחה והשמירה, ועקירת ע"ז לא תזיק אבל תוסיף לכם טובה וברכה, כי הקדוש ברוך הוא יברך לחמך, והוא כלל לכל מאכל אשר יאכל, ויברך מימין שהוא אב לכל משקה אשר ישתה, והברכה היא תוספת בהן, שיהיה מהן לך לרוב מאד" עכ"ל.

אלו נהנו ישראל מתקרובת ע"ז לא היו ניצלים בימי

אחשורוש

ידועים דברי המדרש (אסתר רבה ז יג ליקוט שמעוני אסתר תתנו) שבזמן שנחתם גזר דינם של ישראל על ידי גזירת המן, הלך אליהו הנביא אצל הנביאים שיבקשו רחמים, ושאלו אותו מפני מה חייבים ישראל כליה וענה אליהו: "אמר להם (אליהו) מפני שאכלו ושתו ממשנתה אחשורוש והושלמו ישראל לטבח ולמחות שמם מן העולם, אמר משה לאליהו כלום יש אדם כשר בדור, אמר לו יש אדם אחד בהם ומרדכי שמו, אמר להם הודיעו שיעמוד הוא משם ואנחנו מכאן בתפלה ובתחנונים, אמרו לו רועה נאמן כבר כתבו אגרות של כליה על צאנך וכבר היא חתומה, מיד א"ל משה לאבות העולם אם בטיט היא חתומה רחמים נשמעים, ואם בדם היא חתומה מה שהיה יהיה" עכ"ל המדרש.

וכתב האלשיך ז"ל בפירושו לאסתר (ד, א) שכל הענין הולך על העון הגדול שנהנו מסעודתו של אחשורוש, ומשה רבינו רצה לדעת אם נהנו מטיט כלומר מהמאכל, או יש תקווה בתפילה. אבל אם נהנו בדם, היינו יין, כי היין בסעודת אחשורוש היה יין שניסכו לע"ז, או אין תפילתינו נשמעת. וזה לשונו (נעתק רק קטעים מדבריו, מחמת רוב הארוכות):

⁷. ומפורש בדברי הרמב"ן שרוב עובדי ע"ז רק עבדו לע"ז כדי לקבל שפע. ובוה יש להשיב על מה שחכם אחד כתב להתיר השיעור מהדוג, כי אין הגילות עבודה כלל, "רק שהם מאמינים שיהיה ברכות" על ידי מעשה הגילות, עכ"ל, ולפי הרמב"ן רוב עובדי ע"ז רק עבדו בכדי לקבל ברכות, והדברים פשוטים וברורים, ואכמיל.

"...כנזכר לעיל על והשתיה כדת אין אונס כי למה שכל ישעו וכל חפץ המלך היה להכשיל את ישראל, על כן בין צוה שאין אונס למען תפוס אותם לחטוא ברצון, מה שאין כן בפת בגו, והנה השתיה היתה קשה מהאכילה כי היה יין נסיכם והתורה השוותה לתקרובת עבודה זרה (עבודה זרה כט ב) כמה דאת אמר אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם (דברים לב לח)... וזה שאל אם בטיט היא חתומה וכו', לומר הן אמת שנתחייבו על שנהנו מסעודתו אך בטיט היא חתומה שהוא על סעודה בלבד כמשמעות הלשון, או בדם היא חתומה שרבים שתו מיין נסיכם שהוא סרך עבודה זרה ואמרת לשון הנאת סעודה על כי הנאה היא הכוללת הכל לגמרי, ואם כך הוא, אין תפלתנו נשמעת, והשיב שהיה בטיט כי רובם לא חטאו רק בדבר הנאת הסעודה" עכ"ל.

וזאת אומרת שהזכות שהיתה להם לישראל להינצל הוא משום שרובם לא נהנו מהיין, רק מהמאכל, ומבואר מדבריו דבר מפחיד ביותר! אלמלא שחטאו ישראל בהנאה מתקרובת ע"ז לא נשתייר משוניהם של ישראל שריד ופליט ר"ל.

המבער ע"ז עובד את ה', ותפילתו מתקבלת

איתא במדרש אגדה (ובור, שמות כג סימן כד):

"לא תשתחוה לאלהיהם. חזר להזהירם שלא ימשך אחריהם ולא ידבק בידו דבר מע"ז: כי הרס תהרסם. שתבטל ע"ז מארץ ישראל. ואחר שתבטל ע"ז אזי תהיה שלם, ואז יקובל תפלתך, ועל זה נסמך עליו ועבדתם את ה', שכל מי שיהרוס ע"ז כאלו עבד את ה'." עכ"ל.

ומפורש שמי שמבטל ע"ז תפילתו מתקבלת, ונחשב שעבד את ה'.

איבוד תקרובת ע"ז מביא רחמים לעולם.

כתוב בתורה (דברים יג יח): "ולא ירדך בידך באומה מן העוֹרֵם לְמוֹעַן יָשׁוּב ה' מִן־עֲוֹנוֹן אִפּוֹ וְיָתֵן לָךְ רִחוּמִים וְרַחֲמִים וְהִרְבֵּךְ וְהִרְבֵּךְ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם."

ואיתא בספרי (שם פד) "למען ישוב ה' מחרון אפו, כל זמן שעבודה זרה בעולם, חרון אף בעולם. נסתלקה עבודה זרה, נסתלק החרון", עכ"ל.

וכבר הזכרנו שבהנאה מתקרובת ע"ז עוברים בלאו זה, אם לא מבערים אותו מביאים חרון אף לעולם, ר"ל.

וראוי לציין שמכתבו של מרן בעל השבט הלוי זצוק"ל, שכתב על הפאות שעשויות מתקרובת ע"ז: יומי יודע אם גם זה גרם להרבה מקרים גופניים ונפשיים בבתי ישראל עכ"ל, ולכאורה מקורו מפסוק זה.

מאיידך מפורש שאם כן מבערים אותו, הקב"ה מבטיח שהוא יתן לנו רחמים, ויסיר חרון אף מעם ישראל, ויברך אותנו בריבוי, כאשר נשבע לאבותינו. וגם בזה מרן בעל השבט הלוי זצוק"ל

התבטא בשעתו (ומובא בספר בחצו הלוי עמ' תמ"ב), "כשראה שבנות ישראל אז קבלו את הדין והסירו את האלוהי נכר, אמר שלדעתו יוד קטרוג גדול מעם ישראל מחמת זה".

בית שיש בו תקרובת ע"ז – אין השראת השכינה בבית

איתא במדרש תנחומא בראשית ויצא פרשה י':

"ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך. ילמדנו רבנו, נר שיש עליו צורת עבודה זרה, מהו שידליק ישראל ממנו את הנר. כך שנו רבותינו, נר שיש עליו צורת עבודה זרה, אסור לישראל להדליק בו, לפי שנאמר: וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה וְגו' (דברים ז, כו), שאין השכינה שורה בבית שיש בו צורת עבודה זרה שנאמר (שמות כ, כא): בְּכֹל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכֹּר אֶת שְׁמוֹ אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבְרַכְתִּיךָ עֲבִיל.

ומפורש שאם עוברים על של זלא תביא תועבה אין השכינה שורה באותו בית ר"ל, וכבר הוכחנו בתחילת דברינו שבתקרובת ע"ז עוברים על הלאו של זלא תביא, הרי שבית שיש בו תקרובת אינו נכלל במה שהבטיח לנו הקב"ה "בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך".

הרוצה לעבוד את ה', יבער גם משמשי ע"ז שמותרים מדינא

כתוב בתורה (בראשית לה, א-ו):

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בֵּיתוֹ וְאֵל כָּל אִשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַזָּכָר אֲשֶׁר בְּתַכְכֶּם וְהִטְּהֵרוּ וְהוֹחֲלִיפוּ שִׁמְלֹתֵיכֶם: וְנָקוּבָה וְנִעְלָה בֵּית אֵל וְאֶנְשֵׁה שֵׁם מַזְבֵּחַ לֹאֵל הָעֵנָה אֲתִי בְיוֹם צָרְתִי וַיְהִי עִמָּדִי בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכֹתִי: וַיִּתְּנוּ אֵל יַעֲקֹב אֶת כָּל אֱלֹהֵי הַזָּכָר אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֵת הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאֹזְנֵיהֶם וַיִּטְמְנוּ אֹתָם יַעֲקֹב תְּהִזֵּת הָאֵלָה אֲשֶׁר עִם שְׂכָם: וַיִּסְעוּ וַיְהִי וַחֲתַת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרַי בְּנֵי יַעֲקֹב: וַיָּבֵא יַעֲקֹב לְוָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן הוּא בֵּית אֵל הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ: וַיִּבֶן שֵׁם מַזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם אֵל בֵּית אֵל כִּי שָׁם נָגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּבָרְזוֹ מִפְּנֵי אֲזִיזוֹ:

יש ללמוד כמה דברים מפרשה זו. הקב"ה ציווה יעקב ללכת ולעשות מזבח, ולפני שהלך אמר לבני ביתו להסיר את הע"ז שיש ביניהם, ורק אז הלכו לעשות מזבח. וכן אז הגוים פחדו מהם, ולא נגעו בהם.

ומסבירים המפרשים שחלילה שבני יעקב עבדו לע"ז, אלא כוונת אביהם היתה רק לשלל שלקחו משכס.

הרד"ק כתב שלא היו מצווים שלא להנות מתשמשי עבודה זרה, אעפ"כ יעקב אבינו ציווה להם לבטלו. וזה לשונו: "הסירו את אלהי הנכר - בכסף וזהב שלקחו היו צורות נעשות לשם ע"ז כנזמים וטבעת, ואף על פי שהם לא לקוחים לעבדם אלא להתיכס וליהנות בכסף וזהב הנתנים,

אעפ"כ לא רצה יעקב אבינו שיהנו בשום דבר שהיה ע"ז וכל זה להרחיק הע"ז מהם וכן כתב משה רבינו בתורתו אחרי כן ואמר לא תחמוד כסף וזהב עליהם, ולא ידבק בידך מאומה מן החרם: עכ"ל.

מאיך הרמב"ן כתב: "ויטמון אותם יעקב - עבודה זרה ומשמשיה אינן מן הנקברים, אבל צריך שיהא מפרר וזורה לרוח או מטיל לים (ע"ז מג ב). והנראה אלי כי בני יעקב לא לקחו עבודה זרה ומשמשיה משכם עד שנתבטלה והותרה להם, שהעכו"ם מבטל עבודה זרה בעל כרחו (שם מג א), והנה היא מותרת להם. אבל יעקב צוה להסיר אותה לטהרת הקדש שיהיו ראויים לעבוד את השם ולהקריב לפניו קרבן, כאשר צוה להם בטבילה וחלוף הבגדים, והיה די להם בקבורה, ולכן טמן אותם תחת האלה במקום שלא יעבד בו ולא יזרע" עכ"ל.

נמצא שלפי הרמב"ן באמת מדינא היה זה כבר בטל, ואעפ"כ כדי להיות ראוי לעבוד את ה' ולהקריב קרבן יש לבטלו.⁹

ובעוד מפרשים (עי ספורנו, רבינו בחי, ועי באור החיים באריכות) כתבו שבני יעקב כבר זכו בע"ז לפני הביטול, ולכן דינם כע"ז של ישראל שאין לה ביטול, ולכן צוה יעקב להסיר אותם.

ומכל מקום ניתן ללמוד מפשוטו של מקרא שרק עם סילוק אלהי הנכר בקרבם זכו לחתת אלוקים, שהגויס פחדו מהם, כי באיבוד ע"ז זוכים להשראת השכינה.

מה גרם לאחרי דהיינו אלישע בן אבויה לצאת לתרבות רעה?¹⁰

הגמרא בחגיגה (טו.) מספרת בהרחבה את הסיפור של אלישע בן אבויה, שמכונה גם "אחרי", שהיה תלמיד חכם גדול ביותר, עד כדי שגם זכה להיות בין אלו שנכנסו ל"פרדס", אבל לבסוף קיצץ בנטיעות, ויצא לתרבות רעה.

ובירושלמי חגיגה (פ"ב הלכה א', ומבא גם בתוס' חגיגה טו. ד"ה שובו) מבואר שהסיבה שיצא לתרבות רעה הוא משום כך: "אמו כשהיתה מעוברת בו, היתה עוברת על בני עבודה זרה והריחה מאותו המין, והיה אותו המין מפעפע בגופה כאירסה של חכינה." עכ"ל.

כלומר שאמו הריחה מהריח של תקרובת עבודה זרה, ורק בגלל טומאה זו אנו תולים שיצא בנה לתרבות רעה, על אף היותו צדיק גדול!!!

⁹ אולי יש להסביר את מחלוקת הרד"ק והרמב"ן על הצד שבני יעקב דינם כבני נח, האם בן נח מצווה שלא להנות מתקרובת ע"ז. הרד"ק נקט שזה חידוש של תורתנו, וכמו שכתב שגם משה צוה על זה, מאיך הרמב"ן נקט שבני יעקב ביטלו אותו כבר, ולא עבר על ההלכה של הנאה, יש לומר משום שס"ל שבלי ביטול גם לבני נח נאסר. ובה הרמב"ן הוא לשיטתו (ע"ז נט): שכתב שגם גוי מצווה באיסור הנאה של תקרובת ע"ז.

¹⁰ בתוס' גורסים 'זאכלה'.

ומה מאוד מאוד מאוד מפחידים הדברים, שהנאה חד-פעמית מתקרובת עבודה זרה יכולה לקלקל עד כדי כך⁸⁰.

יהודי לא מסוגל להינות מתקרובת ע"ז, אא"כ הוא "פקר כולי

הא"י.

במסכת הוריות דף יא. איתא: "איזהו משומד דבסתמו מין? הוי אומר אוכל נבילה וטריפה שקצים ורמשים ושתה יין נסך".

ופירש רש"י שם בזה"ל: "הואיל והני אוכלין הוו דברים שהנפש קצה בהם, ודאי להכעיס הוא עושה וסתמו מין הוא". זאת אומרת, בגלל שאין לו שום סיבה לעשות עבירות אלו לתיאבון, בוודאי מי שרגיל בזה הוי מין.

והקשה בתוספות הרא"ש שם (ו"ה ואיזה): "וקשה התינח נבלות דאיכא לאוקמה בנבילה מוסרחת אלא טרפות מאי איכא למימר, ובפרש"י ז"ל לא הזכיר טרפות משמע דל"ג ליה, אלא יין נסך מאי איכא למימר, ומיהו יין נסך איכא לאוקומי ביין שנתנסך לפני ע"ז, ולא משום דאין הגוף תאב לו, אלא כיון דפקר כולי האי לשתות יין שנתנסך לפני ע"ז - ודאי מין הוא." עכ"ל.

וזאת אומרת התוספות הרא"ש לומד שבאמת בניגוד לשאר העבירות שהסיבה שהיו מין הוא משום שעל כרחק הוא עושה כן להכעיס כי אין לו הנאה לעשות כן, אבל הנאה מיין נסך (היינו תקרובת עבודה זרה) הוא כל כך חמור גם בעיני החוטאים, שכל עוד שהוא לא "פקר כולי האי", הוא לא מסוגל לעשות כן, ואם הוא עשה את זה במזיד - הרי הוא וודאי מין.

מעשה בענין

ונסיים במעשה ידוע על מרן בעל האילת השחר וצוקיל, הסיפור מובא בעלון של יד"ש פרשת ואתחנן תשע"ח, וכך הם כתבו שם:

"שנים רבות היה רבינו מבקש מאחד המקורבים אליו, שיבוא לביתו בהבדלה ויברך במקומו על הבשמים. הלה חשב כי חוש הריח של הרב נחלש בשל זקנותו. עד שהרבנית גילתה לו את הסיפור האמיתי... כשהיה רבינו בערך בן ארבעים שנה, הוא ביקר בשוויץ. בעברו ברחובות שוויץ הריח קטורת של עבודה זרה (תקרובת ע"ז). מרוב צער על מכשלה זו - חלה רבינו. הוא החליט להתחנן לקב"ה שיטול ממנו את חוש הריח, כדי שלא ישל בו שוב. הוא התפלל על כך בדמעות יומם ולילה... באחד הימים כשחזר מהתפילה, בישר לרבנית באושר: "ברוך ה'! משמים קיבלו את תפילתי! אינני מריח דבר.!!" וכך מגיל ארבעים אין לו חוש ריח..."

עד כאן המעשה, וצא ולמד כמה חמורה הנאה ישירה מתקרובת עבודה זרה.

⁸⁰ והאדמו"ר מויען שליט"א, בדרשה ל'י אדר תשע"ט אמר אודות הפירצה של תקרובת עבודה זרה בפאות בזה"ל: "בבית שיש בו עבודה זרה מובן שאין שם השראת השכינה, ויתכן שעבור זה נתרבו לאחרונה בנים היוצאים לתרבות רעה".

העולה מן הדברים:

- א. מי שמבער עבודה זרה, הפסוק מכנהו כעבד ה'.
- ב. מצוה זו באה עם הבטחות מפורשות מהקב"ה, שהעושה כן יזכה א. לחיים טובים, ב. פרנסה טובה, ג. בנים, ד. מביא רחמים לעולם, ה. גורם להשראת השכינה בביתו, ו. תפילותיו יתקבלו. וכמובן שגם פה חל הכלל שלפום צערא אגרא.
- ג. מאידך, מי שיש לו תקרובת עבודה זרה בביתו, א. מגרש השכינה מביתו, ב. נחשב כאילו עבד עבודה זרה ממש ר"ל, ג. מביא חרון אף לעולם, ד. בעוון זו יתחייבו שונאיהן של ישראל כליה ח"ו, ה. תפילתם לא יתקבלו ח"ו, ו. ומצינו שחז"ל גם תלו קלקול בלדים משום שהאמא נהנתה מריח תקרובת עבודה זרה.
- על כן יהודים²³ יקרים! לך חזק וקני במצווה נדירה זו שנפלה בגורלינו, ונקיים ביחד בשמחה מצוות איבוד וביעור תקרובת ע"ז ברוב עם, ונזכה לכל ההבטחות שהבטיח לנו הקב"ה במצוה זו, אכ"ר.

יב. "כל הכופר בע"ז נקרא יהודי" (מגילה יג).

יג. ועל אף שכל מצווה שייך לקיימה בצנעה, דווקא במצוות "ובערת הרע מקרבך" מצינו בוקן ממרא שממתינים עד הרגל כדכתיב (דברים יז ט) "וכל ישראל ישמעו ויראו ולא יזידון עוד", וענן זה שייך גם לכאן. (מכל מקום יש לעשות שאלת חכם אם מותר להשהות התקרובת ע"ז לבערו ברוב עם, או שמא יש בזה איסור רוצה בקיומו, ואכמ"ל). כמו כן המבער תקרובת ע"ז ברוב עם, חוץ ממה שהוא מקדש שם שמים בפרהסיא, יש עוד ענן שזה יגרום לאחרים ללמוד ממעשיו, ויהיה חלקו עם מזוכי הרבים.